

Tělocvičná jednota Sokol Slatiňany

Tyršova 431, 538 21 Slatiňany

CESTA NA BÁRU

**Sportovně turistická, kulturní a společenská akce T. J. Sokol Slatiňany,
otevřená pro sokoly a širokou veřejnost
župy Východočeské - Pippichovy a Pardubického kraje,
zaměřená na volnočasové aktivity a propagaci regionu,
určená pro všechny věkové kategorie**

PRŮVODCE

MĚSTO SLATIŇANY

Pohled na slatiňanský zámek a kostel

První písemná zmínka o Slatiňanech pochází z roku 1294, kdy zde na skalnatém ostrohu nad řekou Chrudimkou stála pouze dřevěná gotická tvrz. Jejím vlastníkem byl podle českého historika Augustina Sedláčka v letech 1294 až 1297 František ze Slatiňan. Název města Slatiňany je odvozen od slatí, uprostřed kterých původní osada vznikla. Ve Slatiňanech se ovšem traduje i pověst o chasníkovi, honícím divoké prase s dřevěnou tyčí křičíc „*S latí na ní!*“, což je spíše produkt lidové slovesnosti z pozdější doby.

Roku 1349 se osada připomíná jako *Slatyna Swankonis* (Slatina Svaňkova) podle plebána Svaňka. V roce 1371 náleží spolu s dalšími dvěma vesnicemi, tvrzí a přilehlým dvorem Zbyňkovi řečenému Otháj ze Slatiňan. Od roku 1386 Slatiňany náležely vladykům z Poběžovic a Tuněchod. Jeden z vladyků, Václav ze Slatiňan, se v roce 1415 připojil ke stížnému listu českých a moravských pánů do Kostnice. Od vladyků z Tuněchod získal panství po roce 1415 Bleh z Lipky a ze Strádova, který jej roku 1438 (1437) zastavil Alšovi z Bítovan a Vítkovi z Talmberka. Jeho potomci, synové Matěj a Vítek (1454), a Diviš z Talmberka (1464), maršálek královny Kunhuty, drželi Slatiňany až do roku 1469, kdy byla osada i s tvrzí vypálena vojskem Zdeňka ze Šternberka, který se u Chrudimi spojil s vojskem uherského krále Matyáše Korvína.

V roce 1497 je tvrz i osada uváděna jako pustá a patří Šárovcům z Šárova, kteří ji prodali 1525 Chrudimi. V letech 1525 až 1547 byla osada Slatiňany v majetku královského věnného města Chrudimi, nicméně v roce 1547 byly Slatiňany spolu s dalšími statky městu zkonfiskovány pro účast na protihabsburském boji. Ferdinand I. Habsburský postoupil toto panství roku 1548 Janovi z Pernštejna. Ten jej ještě téhož roku prodal Lhotským ze Zásmyk, od nichž je roku 1554 získali Fraňkové z Liběchova. V roce 1575 koupil panství pražský měšťan Bohuslav Mazanec z Frymburka a nechal na místě tvrze vystavět renesanční zámek.

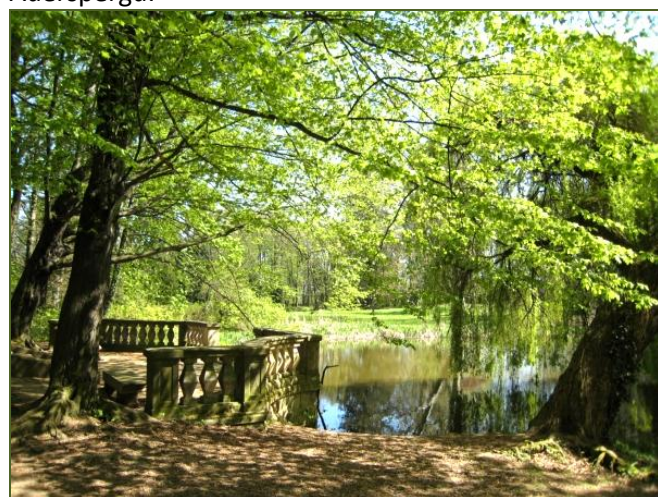
Roku 1595 koupili Slatiňany Karlíkové z Nežetic. Těm (Jiřímu z Nežetic) bylo ovšem za účast na povstání roku 1618 o čtyři roky později panství zkonfiskováno králem a hned nato, v roce 1623 prodáno Lvovi Burianovi Berkovi z Dubé. Od Berků koupil Slatiňany

František Adam z Bubna a z Litic, jenž je prodal před rokem 1671 Adamu Zikmundovi Purkartovi z Voděrad. Roku 1710 byly Slatiňany prodány Karlu Josefu Zumsandovi ze Sandbergu. Od Sandbergů koupil zámek s panstvím roku 1732 František Josef, hrabě ze Schönfeldu, který jej připojil k nasavrckému panství. Jeho jediná dcera Marie Kateřina se později v roce 1746 provdala za Jana Adama, knížete z Auerspergu, jenž po ní v roce 1773 panství zdědil.

Budova radnice ve Slatiňanech

Snad největšího rozkvětu doznala obec v letech, kdy panství vlastnila knížecí rodina Auerspergů. V této době se postupně z bezvýznamné vsi stávají Slatiňany hospodářsky i kulturně živým místem. Vzniká zde například v roce 1859 cukrovar s rafinérií a kostkárnou, který stejně jako kamenný most přes řeku Chrudimku postavil stavitel František Schmoranz, v roce 1877 pak továrna na umělá hnojiva, parní pila v roce 1901 a v roce 1903 lihovar, vše náležící pod hospodářskou správu Františka Josefa, knížete z Auerspergu.

Jezírko v zámeckém arboretu

Mimoto byla ve Slatiňanech v roce 1899 založena pány Cilkem a Trdlícou továrna na výrobu katrů a dřevoobráběcích strojů. Později, z důvodu malého zájmu o její výrobky, továrna mění nejen majitele (Černý a Němec), ale i sortiment. Nově se v ní montují hasičské stříkačky a v roce 1907 továrnu kupuje R. A. Smékal, známý pražský průkopník požární techniky. Továrna začíná vyrábět nejen stříkačky, ale i požární vozy, tělocvičné nářadí a dokonce i pár osobních vozů.

Od roku 1937 vede po úmrtí R. A. Smékala továrnu prokurista Potůček, který ji rozšiřuje a modernizuje.

Auerspergové mezitím vlastní zámek, pozemky i hospodářskou výrobu ve Slatiňanech až do roku 1938, kdy zemřel František Josef, kníže z Auerspergu. Poté, co zemřel roku 1942 ve Vídni i jeho syn Ferdinand Maria, místní větev Auerspergů vymřela po meči. Po něm zámek, pozemky i hospodářství převzal manžel Ferdinandovy sestry Marie, Karel Josef, hrabě z Trauttmansdorffu-Weinsbergu, jemuž byl majetek zkonfiskován a zestátněn v roce 1945 na základě Benešových dekretů.

Také továrna Potůček přechází po znárodnění v roce 1948 pod Sigmu Olomouc jako THZ (továrna hasících zařízení). K další reorganizaci došlo v roce 1962, kdy byla THZ začleněna do tehdejšího n. p. Karosa Vysoké Mýto jako závod 03, specializovaný na výrobu kropicích cisteren. Výroba hasící techniky byla v té době utlumena, vyjma požární automobilu CAS K16 na podvozku Liaz, který byl odvozen od běžného kropicího vozu. Přesto se ve Slatiňanech vyráběly důležité komponenty pro hasící vozy, stříkačky i vojenskou techniku. V roce 1994 byla továrna zprivatizována společností prezentující právního nástupce původního majitele a působí jako Strojírna Potůček Slatiňany.

Slatiňany byly povýšeny na město 1. 7. 1971. V současné době má město spolu s místními částmi Škrovád, Kunčí, Trpišov a Kochánovice 4040 obyvatel.

KLÁŠTER VE SLATIŇANECH

Pohlednice kláštera z 50. let minulého století

Slatiňanský klášter, který se skládá ze dvou budov a nové přístavby, se nachází v centru Slatiňan. První klášterní budova byla postavena v roce 1882 z iniciativy školských sester řádu sv. Františka a sloužila jako opatrovna a mateřská škola. Druhá budova, v níž byla zřízena dívčí měšťanská škola, byla dokončena v roce 1905. Za 1. světové války sloužil klášter jako lazaret pro zraněné vojáky. Od roku 1926 je domovem mentálně postižených dětí, kterých nyní v Ústavu sociální péče žije asi 300.

MLÝN SKÁLY

Pár slov z historie mlýna:

Z historických pramenů je známo, že mlýn v uvedené lokalitě byl již v 16. století a již tehdy využíval k pohonu vodní síly, která poháněla čtyři mlýnská kola na vrchní vodu. V této době to byl poměrně velký mlýn. Postupem času se však i mlynářské řemeslo přenášelo do větších lokalit, takže vznikly větší mlýny např. Janderov u Chrudimi a mlýn Winternicův v Pardubicích.

Malebná stavba Mlýn Skály v údolí řeky Chrudimky nedaleko Slatiňan na Chrudimsku.

Ve mlýně Skály docházelo postupně k modernizaci. Na přelomu 20. století bylo osazeno vodní dílo turbínou girardotovou - spirála a následně pak v roce 1909 po větší rekonstrukci vodního díla turbínou francisovou, která po rekonstrukci v roce 1992 pracuje dodnes. Využívá průtoku vody cca 1200 l/s, se spádem 4,20 m a výkonem do 25 kW. Mlýn, který byl v majetku rodiny Fouskovy na přelomu 20. století, dostal své současné architektonické podoby roku 1934. Vlastní rekonstrukce technologického zařízení mlýna byla provedena v roce 1948 tak, že mlýn byl schopen mlet obchodní mletí - pšenici nebo žito ve výši 25 tun za 24 hodin. Mlýn byl poháněn vodní turbínou a jednotlivé stroje klasickým rozvodem pomocí transmisí a kožených řemenů jak tehdy bylo zvykem. Na mlýn však byla roku 1950 uvalena národní správa a v roce 1954 byl mlýn i veškerý ostatní majetek znárodněn.

Interiér mlýna, reformy na čištění krupic

Komunistický režim využíval rekonstruovaný mlýn pro výrobu mouky až do roku 1961. Po rekonstrukci velkokapacitního mlýna v Pardubicích již nebyl pro mlýn Skály odbyt produktů. Poté mlýn sloužil jako výrobní krmných směsí. V tomto období vlastní technologie pro mlynářskou výrobu doznala dalšího újmu a znehodnocení zejména z důvodu zpracování surovin jako sůl a dalších minerálních komponent, které škodily technologickému zařízení mlýna. V dalších letech byla prováděna výroba šrotů, kukuřičných klíčků a jáhel z prosa. Po roce 1989 byl mlýn po složitých řízeních navrácen původním majitelům tj. paní Marii Fouskové a její dceři Vlastě Malinovské. Při navrácení mlýna obě jmenované darovaly navrácené dílo vnukům a synům

Vojtěchu a Hugovi Malinovským. Po roce 1991 nastala náročná práce na rekonstrukci budovy mlýna, jeho zařízení i přilehlých objektů. Tyto práce pokračovaly až do roku 2001.

Jez na Borku se stavidlem do náhonu ke mlýnu Skály

Chrudimka a její vodní díla:

Mlýn Skály je jedním z řady vodních děl, které byly postaveny na řece Chrudimce. Tato dravá říčka pramení v srdci Českomoravské vrchoviny nedaleko městečka Herálec. Na své cestě k Labi dala především v oblasti, kde protéká Železnými horami vzniknout spoustě rozličných vodních děl. Nejčastějšími jsou vodní mlýny, ale na jejím toku je také několik starých hamrů, pil, vodních nádrží a malých vodních elektráren. Za všechny uvedme alespoň (ve směru toku) vodní nádrž Hamry, mlýn a pilu Králova pila, hamr ve skanzenu Vysočina na Veselém Kopci, vodní nádrže Seč I (největší z nádrží) a Seč II, Padrťský mlýn, vodní nádrž Práčov, mlýn Skály, mlýn Janderov. Za městem Slatiňany již Chrudimka ztrácí svoji dravost a tak je i hustota vodních děl poněkud nižší. Posledním velkým mlýnem na Chrudimce je mlýn v Pardubicích za kterým se již Chrudimka vlévá do Labe.

Mlýn Skály je mezi jmenovanými (a mnoha dalšími) mlýny na Chrudimce výjimečný jednak tím, že je doposud částečně funkční (v provozu je také mlýn Janderov) a především tím, že je (alespoň podle nás) mlýnem na Chrudimce nejkrásnějším. Jeho poloha v klidném místě nedaleko městečka Slatiňany, přilehlý rybník, pískovcové skály v okolí (podle nichž získal své jméno) a také poměrně zdařilá rekonstrukce z něj učinili malebné místo vhodné i k příjemné, především rodinné [rekreaci](#). Dalším využitím objektů mlýna je v

dnešních dnech příležitostné zpracování obilovin a nepřetržitý provoz malé vodní elektrárny.

Více na : www.mlynskaly.cz

KOČIČÍ HRÁDEK

Nedaleko skvělé zahradní restaurace Monako se nachází tato romantická stavbička, která dozajista rozzáří oči především dětí. O Kočičím hrádku se nedochovalo mnoho zpráv. Ten nechala postavit v letech 1898–1901 Vilemína Auerspergová. Jedná se o miniaturu hradu, stojící na skalce. Sloužil ke hrám zámeckým dětem a dětem je přístupný i dnes.

Kočičí hrádek

Státní zámek Slatiňany

Zámecký areál ve Slatiňanech je skutečným a neobjeveným rájem pro návštěvníky, kteří hledají odpočinek, kulturní a zároveň sportovní vyžití. Kde jinde máte na několika hektarech zámek, hřebčín, rozlehlý anglický park, rekreační lesy s množstvím sportovišť, oboru s jeleny a muflony, třešňovou alej a nedaleko též alej jedlých kaštanů.

Státní zámek ve Slatiňanech, nádvoří

Stručná historie zámku:

První písemné informace o původní tvrzi pocházejí z konce 13. století, když ji v roce 1294 vlastnil František ze Slatiňan. Od té doby do poloviny 18. stol. se na tvrzi a od konce 16. stol. na zámku, vystřídal více než 30 majitelů. Bylo až neuvěřitelné, v jak krátkých časových intervalech se vlastníci panství střídali a jaké je postihovaly osudy – od zchudnutí, přes konfiskace, po náhlá a příliš časná úmrtí.

Výběh pro koně Přewalského v zámeckém parku

V roce 1732 koupil zámek Josef František hrabě ze Schönfeldu a v roce 1746 se jeho dcera provdala za Jana Adama z Auerspergu, na jehož rodinu o několik let později přešlo vlastnictví majetku. Od té doby až do roku 1942 patřily Slatiňany tomuto šlechtickému rodu, původně pocházejícímu z Kraňska (či podle jiných pramenů ze Švábska). Na další tři roky, kdy slatiňanští Auerspergové vymřeli po meči, je vlastnil Dr. Josef František Trauttmansdorff. Jeho majetek byl v roce 1945 Benešovými dekrety vyvlastněn.

Uvolněné stáje byly využity v srpnu roku 1945 pro starokladrubské vraníky regenerované Prof. Františkem Bílkem a budova zámku byla od roku 1950 využita pro účely hipologického muzea.

Národní hřebčín Kladruby n. L., pobočka Slatiňany

Hlavní budova státního hřebčína

Hřebčín Slatiňany je od r. 1992 součástí Národního hřebčína Kladruby nad Labem, s.p.o. Nachází se ve východních Čechách u města Chrudim, nedaleko Pardubic. Hřebčín Slatiňany má správní středisko, středisko Ústřední evidence chovu koní, 4 střediska

chovu koní, středisko rostlinné výroby a středisko údržby. Správní středisko se nachází v hlavní budově hřebčína. Středisko Ústřední evidence chovu koní patří pod Českomoravskou společnost chovatelů a.s. a je pověřeno MZe ČR vedením ústřední evidence všech koní, chovaných v ČR (mimo A 1/1 a klusáka).

Kladrubští vraníci ve výběhu pod kaštankou

Středisko chovu přímo v hřebčíně tvoří stáj plemenných hřebců a tři stáje plemenných klisen. Plemenní hřebci jsou ustájeni v prostorných boxech, plemenné klisny bez hříbat jsou na vazných stáních, klisny s hříbaty v boxech nebo na volné stáji. Ve výcvikovém středisku se provádí výcvik hřebců a klisen, ukončený zkouškami výkonnosti a výcvik starokladrubských koní, určených k prodeji, pod sedlem a v zápřeži. Ke slatiňanskému hřebčínu patří ještě výcvikové středisko Heřmanův Městec, jehož součástí je galasedlovna se sbírkou památkově chráněných uzdění, sedel a postrojů; dále hříbárna Slavice, kde jsou odchováváni hřebečci a klisničky od odstavu až do věku 3,5 let, středisko rostlinné výroby ve Škrovádě a středisko údržby.

Hřebčín se nachází se v sousedství zámku a je znám především chovem starokladrubských vraníků - jediného českého plemene. To bylo právě ve Slatiňanech zachráněno a navráceno k životu. Areál je umístěn v bývalých knížecích stájích. Prohlídky hřebčína a projížďky kočárem jsou cílem mnoha turistů, tak i pohled na stáda pasoucích se koní je pak krásným a zajímavým zpestřením výletu do blízkého okolí Slatiňan.

Lesní, výletní restaurace Monaco

Lesní, výletní restaurace Monaco – občerstvovací

Restaurace Monaco byla vystavěna tesařem Antonínem Štáštkou v roce 1903 pro výstavu v Pardubicích. Tento pavilon kopířil pan Josef Drobílek majitel pily ze Slatiňan a na jaře 1904 postavil tento pavilon u lesa nad Škrovádem a začal zde provozovat restauraci.

Roku 1910 pak byla tato stavba přemístěna na dnešní pozemek. Roku 1934 ji zakoupili manželé Buřilovi. Restaurace prošla mnoha úpravami, ale prosklená část a věž byly zachovány. Po vyvlastnění komunistickým režimem se stala majetkem družstva Jednota. Buřilovi zde byli zaměstnání do roku 1961 a později v letech 1968 – 1977. Po navrácení majetku rodině Buřilových v roce 1991 a po dvou rekonstrukcích nabyla dnešní podoby.

Rodina Buřilových je typicky sokolská a v roce 1991 po obnovení činnosti Sokola se stal Vlastimil Buřil starostou tělocvičné jednoty Sokol Slatiňany. U příležitosti oslav 100. výročí založení T.J. Sokol ve Slatiňanech mu byla udělena za zásluhy zlatá medaile JUDr. Karla Pippicha in memoriam.

Perníková chaloupka na Monacu – občerstvovací stanice

Restaurace je umístěna v krásném prostředí pod lesem nad třešňovým sadem a Vrchlického návrším. Je vyhledávaným turistickým a výletním cílem, vyhledávaným jednotlivci, rodinami i organizovanými skupinami.

Rozhledna Na Clumu

Dnes již kamenné torzo dokresluje existenci rozhledny v lese za Lesní restaurací Monaco a nad zámeckým parkem ve Slatiňanech u Chrudimi.

Rozhlednu zde nechal na přelomu 19. a 20. století vystavět zdejší majitel panství kníže František Josef Auersperk (proto se můžeme setkat s pojmenováním Auersperská vyhlídka, jindy se zase hovoří o Vlčím hrádku) za účelem výhledu v tehdejší myslivecké oboře. Na masivní kamenné podezdívce spočíval dřevěný krytý ochoz, díky kterému činila výška rozhledny cca 10 metrů. Věž byla vystavěna v

lokality „Na Chlumu“ (370m) nedaleko od vrcholku Hůry (403m).

Po druhé světové válce, kdy byla obora zrušena, se o věž nikdo nestaral, a ta se záhy proměnila v kamenné torzo. O obnovu rozhledny se v 90. letech 20. století pokusila skupina místních skautů. Jejich snahy však narazily na nevyjasněné vlastnické vztahy (restituční nároky bývalé šlechty). Obdobně dopadlo i úsilí občanského sdružení Altus, které dokonce nechalo vypracovat projekt na rekonstrukci věže (s ocelovou nástavbou).

V roce 2007 oživil myšlenku obnovy věže na Chlumu představitel Mikroregionu Chrudimsko. Výbor se tehdy usnesl na tom, že věž ponese nové jméno, jak ho navrhl slatiňanský starosta Ivan Jeník. Bude se jmenovat Nevyhlídka. Pro propagaci v rámci cestovního ruchu a turismu bylo vymyšleno i motto: 'Věž, ze které neuvídíte, přesto ji musíte vidět'. V plánu bylo rozhlednu otevřít na podzim 2008, což se zatím nezdařilo.

Vrchlického návrší

Jižně od zámeckého parku se nad třešňovým sadem rozprostírá Vrchlického návrší, tvořené křemencovými skalkami. Na jedné ze skalek je umístěna pamětní deska, vytvořená sochařem Otakarem Španielem, která připomíná opakovaný pobyt Jaroslava

Vrchlického (1853 - 1912) v době univerzitních prázdnin ve Slatiňanech od roku 1890 až do roku 1909.

Svou historií je i zajímavý obraz Panny Marie, umístěný na křemencové skalce v kamenném podstavci, který pro něj vyrobil v roce 1852 škrovádský kameník pan Zábranský. Obraz, který pochází z roku 1444 a je malován na kovové plotně, přivezla ze zboření kláštera Dolní Rakousy kněžna Gabriela Auerspergová.

Pískovcové skály ve Škrovádě

"Škrovád - populární tréninková oblast východočeských horolezců, bývalý pískovcový lom při Slatiňanech, (na trati Pardubice-Havlíčkův Brod). Na 10 až 20 metrových stienkách je vari najťažšie stenové lezenie v Čechách."

Tyto úvodní věty si můžete přečíst v nové Dieškové horolezecké encyklopedii pod písmenem "Š". Myslím si, že poslední věta od Ivana Diešky je pro naše malé skály až příliš lichotivá.

Přesto Škrovád byl a je pojem (pěkné lezení + dobré pivo). Pro neznalé něco blíže.

Skály jsou rozmístěné po obou březích řeky Chrudimky v souvislých masívech. Leze se více na levém břehu, který je snadněji přístupný. Cesty jsou osazeny kruhy podle pravidel pískovcového lezení. Vzhledem k výšce mají většinou jeden nebo žádný kruh. Vyjímkou je současná nejtěžší cesta na Škrovádě:

Rozhledna Bára

Historie věže Bára má všechny atributy dramatického příběhu. Město Chrudim se rozhodlo vystavět rozhlednu na hraně terénního zlomu, na okraji lesa jižně od města, odkud je panoramatický výhled do kraje. Vypsali architektonickou soutěž, v níž zvítězil návrh Martina Rajniše - týmu e-MRAK: rozhledna ve tvaru trojbokého komolého jehlanu, vyskládaná z modřínových prken jako dutá hráň, tedy z prken proložených hranoly-prokládky s minimem nezbytných pevných spojů, zajištěná kovovými táhly. Přístup na vyhlídkovou plošinu zajišťuje uprostřed věže zavěšené točité schodiště z dubových prken, upevněných na ocelové závitové tyči. Nad vyhlídkovou

plošinou věž pokračuje stožárem z ocelových trubek se signalizačním světlem. Rozhledna Bára byla slavnostně zpřístupněna 21. června 2008 a čtyři dny nato se přes Českou republiku přehnala silná bouře, kterou místy doprovázela tornáda. To udeřilo právě na Chrudimsku a nenávratně poškodilo i novou rozhlednu. Větrný vír stavbu nadzvedl a posadil hromadu trosk o pár metrů dál. Chrudimští se nenechali odradit, rozhodnutí postavit věž znovu padlo téměř okamžitě a 3. září 2009 byla rozhledna Bára II předána veřejnosti.

Nová rozhledna je na první pohled skoro stejná jako její předchůdkyně, jen je o něco málo nižší a dimenzovaná tak, aby odolala vichřici (až cca 200 km/hod -původní věž by byla zvládla 130 km/hod). Má více zabezpečovacích prvků včetně jištění ocelovými lany, jejichž napětí je v půlhodinových intervalech regulováno tak, aby se přizpůsobilo změnám objemu dřevěné konstrukce v důsledku proměnlivé vlhkosti vzduchu. Na rozhlednách bývá obvykle nejzajímavější výhled z jejich vrcholku, Bára toho ale nabízí mnohem víc. Technicky založené návštěvníky zaujme především unikátní konstrukce s množstvím jednoduchých a chytrých detailů, filosofičtější povahy možná pohled na stěnu věže použijí jako meditační pomůcku. Střídání vodorovných pásů dřeva a mezer je totiž pro oko velice příjemné, struktura připomíná čerání vodní hladiny nebo vysoké trávy na louce a vytváří interferenční optický efekt, jehož uklidňující působení na člověka je dobře známé.

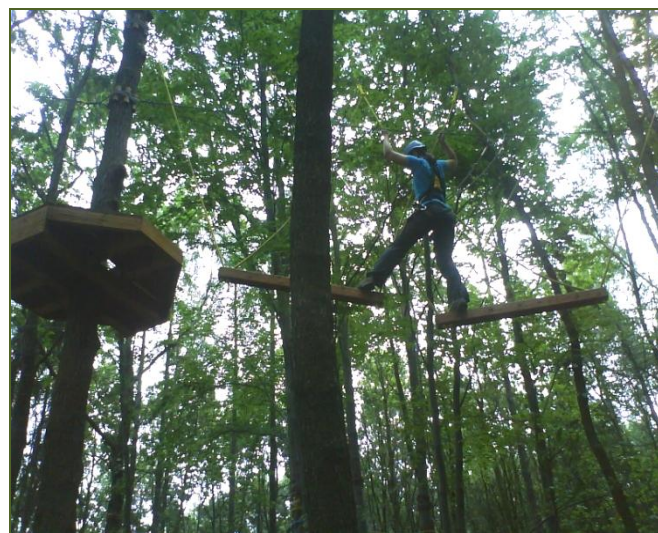
V areálu, kde se rozhledna nachází je v sousedství čertovy skály vybudována venkovní tělocvična, budova občerstvení a lanový park. Rekreačně sportovní komplex nabízí možnost adrenalinového

zážitku, sportovní vyžití pro celou rodinu a skvělý tip na jedinečný výlet.

Pro děti je připraven dětský lanový park – 5 překážek o délce 23 m určený pro děti od 3 do 10 let.

Dospělí si přijdou na své ve velkém lanové parku, který tvoří 2 okruhy dle obtížnosti určený pro osoby od 12 let. Nabízí 20 překážek o délce 220 m ve výšce od 10 m do 3 m.

Po projití lanového parku možnost sjezdu z nejvyššího bodu lanového parku pomocí kladky po ocelovém laně z výšky 10 m.

Lanový Park

Obec Zaječice – občerstvovací stanice pro cyklisty

Obec Zaječice se zhruba 1.000 obyvateli nachází se cca 10 km jihovýchodně od Chrudimi. První dochované písemné zprávy pocházejí z roku 1319. Obec je výjimečná dochovanou budovou tvrze z konce 16. stol. – dnes stavení čp. 64 se zbytky pozdně gotických ostění. Výraznými zbytky zdiva z první původně středověké tvrze – nacházející se cca 200 m jižně od čp. 64, naproti objektu čp. 261 a „zámečkem“, kde od poloviny 19. stol. sídlil správce několika auerspergských velkostatků – dnes jsou zde kanceláře obecního úřadu a pošty a provozovna kadeřnictví.

Obec má vlakové spojení (trať Pardubice – Havlíčkův Brod) a protíná jí hlavní silnice (směr Chrudim – Skuteč, Luže). Z občanské vybavenosti je zde základní škola a zdravotní středisko s ordinací praktického lékaře a stomatologa.

Obec má bohatou kulturní historii i současnost, vznikl zde folklorní soubor „Kohoutek“, jehož zakladatelé Helena a Aleš Kohoutkovi v současnosti vedou velice úspěšný národopisný soubor „Formani“ při T.J. Sokol Slatiňany.

V nově rekonstruovaném „Kulturním domě“ se pořádají nejen místní kulturní akce, ale také již tradiční soutěžní výstavy dětských kreseb a pravidelné výstavy našich umělců. Známa je i pořádáním mezinárodních šachových turnajů.

Obec Kočí – kostel **Sv. Bartoloměje**

Obec Kočí je vzdálena 5 km východním směrem od města Chrudim a je z východní, jižní i severní strany sevřena přírodním úvalem.

Založení obce je datováno do období vlády Přemysla Otakara II. kolem r. 1260. R. 1469 byla obec zničena vojsky uherského krále Matyáše Korvína, stejně tak jako ostatní vesnice v okolí Chrudimi.

Při pohledu do historie obce Kočí nelze opomenout jedinečnou památku lidové architektury v Čechách, a to kostel sv. Bartoloměje. Tato stavba je dokladem dovednosti tesařských mistrů, kteří svými jednoduchými prostředky dali vzniknout stavbě, jež se stala kulturní památkou a chloubou celého regionu. Založení kostela je datováno 28. únorem 1397, a to zakládací listinou vydanou druhou manželkou krále Václava IV., Žofií. I když jména stavitelů nejsou přesně známa, byli jimi s největší pravděpodobností bratři Jan, Petr a Oldřich Lutkové. Objekt je umístěn do středu původní zástavby obce, a to do míst, kde svého času bývala bažina s divokými topoly v okolí. Vchod do kostela je umožněn po dřevěném mostě dlouhém 18 m a postaveném r. 1721 stavitelem Janem Teplým

Obec Hrochův Týnec

První písemná zmínka pochází z roku 1293. Tehdy se mluvilo o osadě zvané Týnec. Jejím základem byla obklopená tvrz a několik hospodářských stavení na návrší, kde stávala bývalá škola. Název Hrochův Týnec je spojen s rodem Hrochů z Mezilesic, kterým osada patřila. Roku 1544 byla osada povýšena na město. Zásahu na tom má rod Hrochů z Mezilesic a tehdejší panovník Ferdinand I.

Období klidného vývoje narušovaly okamžiky, které tvář obce nadlouho nepříznivě poznamenaly, například vyplenění vojsky uherského krále Matyáše Korvína, několikeré vypálení obce za třicetileté války či přesun ruských vojsk v roce 1799 a 1800. Aby se Hrochův Týnec mohl rozvíjet, bylo potřeba postavit železniční trať. Historii vzniku, výstavby a provozu dráhy nelze oddělovat od tratě Heřmanův Městec – Borohrádek, protože s ní tvořila jeden celek. Dovážet cukrovku z polí v okolí Hrochova Týnce do cukrovaru ve Slatiňanech bylo drahé, a proto se občané Týnce rozhodli postavit si cukrovar vlastní. První kampaň zahájil v roce 1871. V tomto roce byla společností státní dráhy otevřena stanice v blízkých Dašicích (dnes Kostěnice). Vedení cukrovaru začalo uvažovat o napojení z tohoto místa vlečkou. Návrh však pro neochotu obce a velkostatku nebyl realizován. Na zasedání zemského sněmu Království Českého dne 11.2.1895 bylo schváleno poskytnutí zemské garance na splácení a zúčtování 70% nákladů pro dráhy v trase H. Městec - Chrudim město - Hrochův Týnec - Moravany - Borohrádek s odbočnou tratí Chrast u Chrudimi - Hrochův Týnec. A tak na jaře roku 1898 začla stavba. V srpnu dalšího roku byla dráha již sjízdná a využívala se pro rozvoz materiálu. V Hrochově Týnci byla postavena i výtopna pro jednu lokomotivu. Oficiální zahájení provozu bylo 25. září 1899. Slavnostního otevření se zúčastnili akcionáři, představitelé obcí a okresu, představitelé průmyslových podniků, zejména pak cukrovarů. Doprava na odbočné větvi do Chrasti nebyla až do počátků motorizace nijak bohatá. Na trať vyjízděly dva páry smíšených vlaků - jeden ráno a druhý v poledne.

Vlaková četa s jednou lokomotivou po zbytek dne obsluhovala pravděpodobně cukrovar. Roku 1925 se stala trať státní. K 15. červnu 1925 byl zahájen provoz se zjednodušeným řízením dopravy a od května 1929 začal na trati poprvé jezdit motorový vůz a to řady M120.325. Tím byly zavedeny tři páry ryze osobních vlaků. V roce 1930 byla otevřena nová zastávka Brčekoly. A od léta 1932 byla otevřena nová zastávka Hrochův Týnec - mlýn. Podle letního jízdního řádu 1933 přestaly nákladní vlaky vozit cestující. V osobní dopravě zůstaly 3 páry motorových vlaků. V květnu 1934 byla osobní doprava na trati Týnec - Chrast z důvodů hospodářské krize zrušena a nahrazena autobusovou linkou ČSD. Nákladní doprava fungovala pouze po dobu kampaní. Ale už v létě 1935 byla autobusová linka zrušena a dále se objevuje v jízdním řádu poznámka trať 157 H. Týnec - Chrast – neobsazeno. O šest let později byla znovu obnovena osobní vlaková doprava. Slavnostní zahájení provedl motorový vůz řady M 120.4 se dvěma přípojnými vozy. Od konce roku 1944 sílily nálety spojenců a útoky domácích partyzánů. Dne 18.4.1945 otřásla celým okolím Rosic u Chrasti veliká exploze. Partyzáni vyhodili do vzduchu 6 vozů plných výbušnin, které stály se spoustou dalších vozidel odstavených na trati. Provoz byl obnoven až po skončení války. Následovalo rozšíření osobní dopravy. Roku 1958 začlo obyvatelstvo protestovat proti likvidaci své dráhy avšak marně. V 60. letech rostl automobilismus a klesala kolejová doprava. Nákladní doprava jezdila pouze v úseku Chrast – Chrast město. Málo významná trať bez nákladní dopravy byla leckomu záhadou. A tak posledního ledna 1978 se ozvalo houkání pravidelného motorového osobního vlaku na lokálce naposledy. V letech 1982 – 1990 byla trať likvidována. Dodnes je provozní pouze úsek Chrast - Chrast město a to jen pro nákladní dopravu. Dne 2.10.1999 sem zajel motorový vůz M 131.1133 se skupinou zájezdu cestovní kanceláře ČD. Dochovaných pozůstatků je poměrně hodně. Téměř v celé trase je patrný násep. Ve stanici Rosice u Chrasti stojí výpravní budova a skladiště. Nejvíce změn prodělal Hrochův Týnec. V místech křížení s tratí není patrného téměř nic. Z mostu přes říčku Ležák zbyly jen opěry na březích. Podél trati jsou patrné hektometrovníky.

Slatiňanské pozastavení

Druhý den, v neděli 22. Května se koná v slatiňanském zámeckém parku, před budovou hřebčína další ročník již tradiční městské akce „**SLATIŇANSKÉ POZASTAVENÍ**“. Celodenní kulturní a společenský program se staročeským jarmarkem je příležitostí pro účastníky „**Cesty na Báru**“. K noclehu lze využít pro skromné účastníky přísálí sokolovny (na karimatkách), nebo lepší ubytování v ubytovacím zařízení Spartaku

Slatiňany, a nebo využít kapacity některého z místních penzionů.

„ Slatiňanské pozastavení“ - fotografie z roku 2010